

Vyvádění jednotek zpod atomových úderů

Podplukovník Jaroslav Huďec

Při pozemních atomových úderech, které nepřítel bude používat zejména v počátečním období války, vystupuje otázka, zda vyvádět vojska z prostorů ohrožených radioaktivním oblakem, nebo je ponechat na místě a vyčkat poklesu úrovně radiace v úkrytech, nakrytých zákopech, budovách, sklepích, tancích, obrněných transportérech apod.

Vyvádět vojska budeme podle mého názoru pouze v těch případech, kdy úroveň radiace bude dosahovat takových hodnot, že pobyt v zamořeném prostoru je vyloučen, nebo by byla vážně narušena bojovnost vojsk.

Vyvádění má celou řadu nevýhod:

- vojska opouštějí vybudované a připravené prostory;
- prozrazují přítomnost a zaujímají nový prostor;
- chyby, které při složité povětrnostní situaci a vlivem terénu mohou nastat;
- určitá desorganizace jednotek.

Přes tyto nevýhody budeme často jednotky vyvádět, abychom zachovali jejich bojovnost.

Dosud není plně promyšlen a zvládnut systém rychlého vyvedení jednotek krátkými rozkazy z ohrožených prostorů radioaktivní stopou, uspořádání proudů na osách a upřesnění rozkazů pro zaujetí nových prostorů, která by vojska musela zaujmout.

Ze zkušeností z velitelsko-štabního cvičení u našeho svazku chci ukázat na možný způsob, jak urychlit vyvádění jednotek z ohrožených prostorů.

Předem si ujasníme několik skutečností:

1. Vlastní volba záložního prostoru soustředění vojsk musí být volena s ohledem na směr převládajícího výškového větru a vyhodnocení pravděpodobnosti úderu nepřítele na důležitá centra, jejichž zasažení pozemním úderem jaderné nálože je schopné ohrozit prostory rozmístění vojsk.

2. V ohrožených prostorech nelze zpravidla provádět regulační a pořádkovou službu. Tuto je nutno organizovat spolu s radiačním průzkumem až po výjezdu jednotek z ohroženého prostoru.

3. K rychlému vyvedení jednotek z ohroženého prostoru nebude možné používat pouze 1 nebo 2 osy, ale musíme využít všech sjízdných komunikací. Vyvádění po 1 nebo 2 osách může vést k nahromadění útvarů na osách a k zábraně vzdálenějších útvarů v průjezdu osou. Proto vyvádět jednotky budeme bez ohledu na pořadí jednotek, maximálně po praporech všemi komunikacemi, které jsou k dispozici.

4. Vzhledem k prostorovému umístění nepřátelských úderů a odlišnému stupni zamoření, které je závislé na ekvivalentu použité atomové nálože a vzdálenosti centra výbuchu, nelze stoprocentně počítat se zaujetím plánovaného záložního prostoru soustředění vojsk. Častěji bude docházet k zaujímání neplánovaného prostoru. Proto nelze počítat ani s pevně stanoveným pořadím jednotek při výjezdu ani s pevně stanovenými osami pro vyvedení, zvláště v těch případech, kdy centrum výbuchu bude v těsné blízkosti prostoru rozptýlení vojsk (soustředění) nebo dokonce v něm.

5. Za každých okolností určíme předem jednotkám jednotný signál pro zahájení přesunu z ohroženého prostoru (např. „Proved LUNA“).

6. V některých případech, kdy výbuch bude v blízkosti prostoru rozptýlení (soustředění) nebo v něm, bude možno využít pouze částečně pojítek (telefonního, méně již rádiového). Z toho důvodu nebude štáb divize mnohdy s to, vydat v potřebné krátké době nařízení pro vyvedení útvarů! Proto je třeba, aby velitelé útvarů byli schopni sami zhodnotit celkovou situaci a řídit vyvedení útvaru s ohledem i na ostatní útvary divize. Jde v podstatě o dva způsoby vyvádění jednotek

- a) do plánovaných prostorů;
- b) do neplánovaných prostorů.

a) Vyvádění do plánovaných prostorů

Pro jednotky je stanoven jednotný signál k vyvádění z ohroženého prostoru.

Je třeba přijmout zásadu, že jednotky vyjedou nejrychlejším způsobem bez ohledu na pořadí jednotek s tím, že proudy útvarů budou uspořádány v jednom nebo několika dalších kontrolních regulačních

místech v neohrožených prostorech, popřípadě po praporech zaujmout sestavu v novém prostoru soustředění.

Osy pro vyvedení útvarů včetně regulačních kontrolních míst musí být dány předem jako součást opatření, vyplývajících z bojového nařízení pro OPZHN.

Je tedy za normální situace při vzdálenějším výbuchu problém vyřešen vydáním pouhého signálu, podle něhož jednotky zaujímají plánované prostory podle připravené varianty.

Při výbuchu v těsné blízkosti prostoru rozptýlení (soustředění) nebo v něm bude situace složitější. V těchto případech bude nutné vyvést jednotky bez ohledu na osy, které byly původně pro útvary stanovené, mnohdy volit objížďky k vyhnutí se centru výbuchu, určit jiná kontrolní regulační místa atp. Pak je vhodné použít systém jako při vyvádění do neplánovaných prostorů.

Při plánování opatření OPZHN vytvořit předpoklady pro dále uváděnou činnost a základní údaje v nařízení předat útvarům. Od vodorovné kilometrové čáry probíhající severním okrajem prostoru soustředění (rozptýlení) označit jednotlivé komunikace výhodné pro výjezdy na hlavní výkonné komunikace, dále výkonné komunikace písmeny a, b, c, ... atd. směrem od vyznačené kilometrové čáry na jih. Od vyznačené kilometrové čáry na sever označit písmeny a1, b1, c1, d1, ... atd. Toto rozlišení je z toho důvodu, aby byly ihned patrné protichůdné směry vyvádění z prostorů rozptýlení (soustředění). V některých případech, kdy totiž centrum výbuchu bude poměrně blízko dosavadního prostoru rozptýlení (soustředění) divize a všechny útvary vzhledem k časovým možnostem a počtu os nebude možno vyvést včas do jednoho prostoru soustředění, bude výhodnější na určitou dobu do poklesu radiace vyvést některé z útvarů na opačnou stranu radioaktivní stopy. Při více úderech, vytvářejících další radioaktivní stopy, bude rovněž výhodné vyvést některé útvary až do poklesu přípustné radiace do prostorů neohrožených, nalézajících se v mezerách mezi radioaktivními stopami, nebo do míst s nižšími úrovněmi radiace. Teprve později je přesunout do prostoru soustředění divize nebo přímo do vychozích míst při zahájení přesunu k plnění úkolu.

Použitím těchto údajů lze potom rychle předat rozkazy k žádanému manévru např. „Proved LUNA, a, d, c, g,“ přičemž údaje a, d, c, g jsou nařízením

pro použití os k vyvedení na danou původní osu.

Útvary, s nimiž bylo spojení přerušeno, použijí pak podle situace některé z os, vyvádějí své prapory bez ohledu na pořadí tak, aby se nejrychlejším způsobem dostaly na původně stanovenou osu.

b) Vyvádění do neplánovaných prostorů

Systém je obdobný. Jednotky obdrží jednotný signál pro zahájení činnosti k opuštění ohroženého prostoru. Použití údajů, vyjádřených v kódu os je doplněno údaji o zaujetí určeného neplánovaného prostoru např. „Proved LUNA, a, b, d, f, h, — 587, 321. Dvě trojčíslí jsou udána z kódované mapy a značí střed prostoru soustředění, do něhož se má útvar přesunout. Tento údaj současně značí přibližné rozmístění VS útvaru. Přesné rozmístění podřízených jednotek vyváděného útvaru lze určit velitelům těchto jednotek na základě rozkazu velitelů útvarů v průběhu přesunu po dané ose nebo v kontrolních regulačních místech. Útvary jsou rozmístovány od určeného prostoru, vyjádřeného mapovými kódy jako středu, v užívaných prostorových normách pro rozmístění.

Vyváděné jednotky budou provádět od okamžiku, kdy obdrží signál k opuštění ohroženého prostoru, nepřetržitý radiací průzkum na všech stupních, počínaje polochemickými družstvy a osádkami tanků, vybavenými indikátory, aby mohl být včas vyhlášen chemický poplach, při zjištění vypadávání radioaktivních látek.

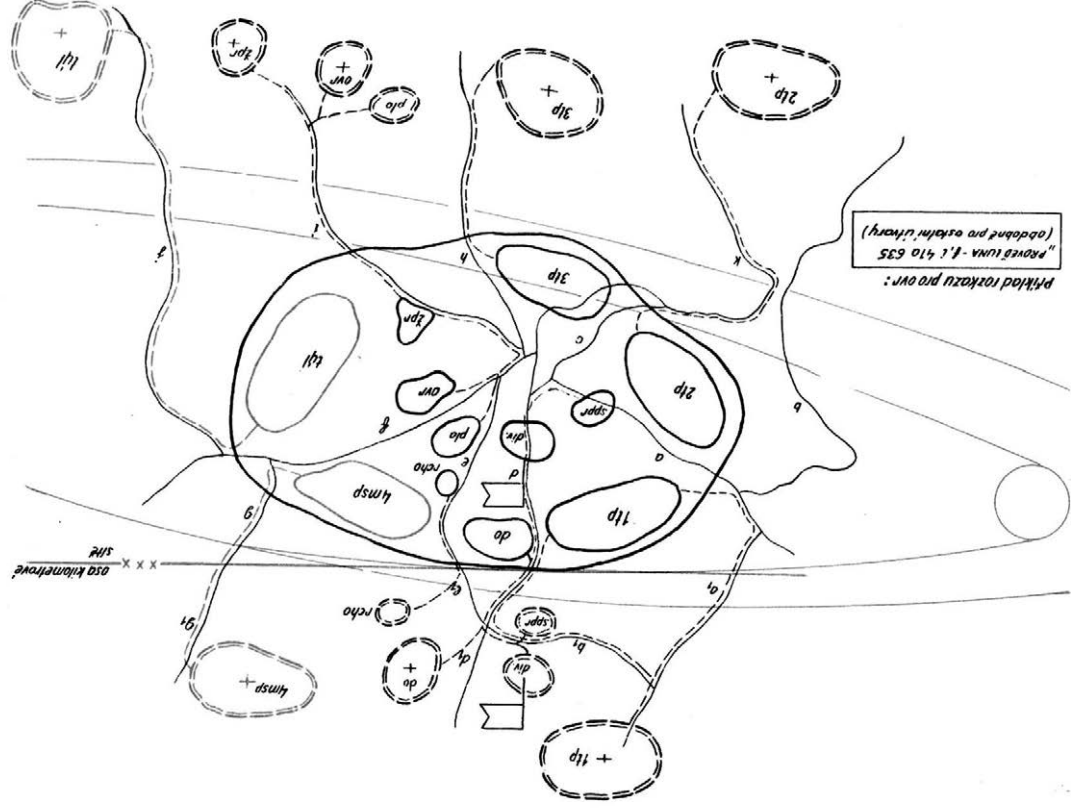
Přístroje radiálního průzkumu musí být v činnosti po celou dobu přesunu i v novém prostoru soustředění, až do doby, kdy radioaktivní oblak vypadne.

Hrozí-li nebezpečí, že jednotka bude zasažena vypadávajícím radioaktivním oblakem, musí být včas vyhlášen chemický poplach. Jednotky pak provádějí další činnost v prostředcích protichemické ochrany. Ihned po příchodu do nového prostoru organizují velitelé ukrytí živé síly a bojové techniky před zamořením radioaktivními látkami.

* * *

Uvedené způsoby jsou vhodné pro stupeň divize (brigády). Dosavadní způsoby vydávání rozkazů štábem divize útvarům pro vyvedení jednotek vzhledem ke značné složitosti a hlavně zdlouhavosti používaných tabulek utajeného velení, jakož i okolností, že se s vyváděním tohoto druhu

*Vyvedení do neplánovaných prostor při blízkém výbuchu a časové řízení
pro vyvedení do jednoho prostoru.*

štáby málo zabývaly, byly zdlouhavé, docházely podřízeným útvarům pozdě a ztěžovaly praktickou činnost štábů i jednotek. Uvedený způsob je výhodný i proto, že lze velmi rychle údaje předávat přímo z mapy pojitky útvarům a na druhé straně údaje dešifrovat ihned po přijetí zase přímo v mapě bez jakýchkoli časových ztrát. Je tedy splněn požadavek rychlých krátkých a srozumitelných rozkazů i úspora času, která vzhledem k nutnosti rych-

lého vyvedení jednotek z ohrožených prostorů a zachování bojeschopnosti jednotek je v těchto situacích rozhodujícím momentem.

Tohoto systému lze využít i při vyvádění jednotek při rozsáhlejších lesních požárech, kdy obdobně se jedná o rychlost předání rozkazů a usměrnění jednotky na osy tak, aby nedocházelo k zatárasování komunikací neorganizovaně nahromaděnými proudy vozidel a jednotek.

Otázka vyvádění nebyla v dosavadní praxi plně vyřešena. Bude proto správné, aby čtenáři svými názory přispěli k jejímu dořešení.

